

بسم الله الرحمن الرحيم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

عنوان مقاله

شاخصه های ازدواج موفق در بانوان طلبه

استاد راهنما

مریم میرآقایی

مؤلفین

سمیه میرزینالی

عاطفه قلی نژاد

زهرا شاهی

مدرسه علمیه ریحانه الرسول علیهما السلام اورمیه

آبان ۱۳۹۶

چکیده

ازدواج یک پدیده اجتماعی و انتخاب همسر از مهم ترین تصمیمات در دوران زندگی است. این پدیده در حال حاضر دچار آسیب شده است. از مهم ترین ابزارهای موفقیت در زندگی توجه به معیار های ازدواج است. اگر این معیار ها با اصول اسلامی سازگار و موافق باشد سعادت و خوشبختی دنیوی و اخروی بشر تامین است. طلاب به عنوان قشر فرهیخته جامعه با الگو گرفتن از آموزه های اسلامی، دین و اخلاق را اصلی ترین معیار ازدواج قرار داده و در بقیه موارد بر اساس سیره معصومین علیهم السلام عمل می کنند. روش تحقیق حاضر توصیف و تبیین و روش گردآوری اطلاعات کتابخانه ای است.

کلیدواژه: ازدواج، شاخصه های زندگی، بانوان طلبه، فرهنگ اسلامی.

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	فصل اول
۲	معیارهای فرهنگی تربیتی
۳	۱. خصوصیات اخلاقی و اعتقادی
۶	۱. ایمان
۸	۲. اخلاق
۹	حق همسر
۸	۲. خصوصیات خانوادگی
۱۰	۳. نقش میزان تحصیلات و سن ازدواج در ازدواج موفق
۱۲	سن مناسب ازدواج
۱۲	ازدواج در سنین پایین
۱۳	ازدواج در سنین بالا
۱۴	فاصله ی سنی دختر و پسر
۱۵	فصل دوم
۱۵	معیارهای اقتصادی و اجتماعی
۲۷	۱. میزان مهریه
۳۰	میزان جهیزیه
۳۳	۳. مراسم عروسی و مقدمات جشن ازدواج
۳۵	آسان گیری در مقدمات و مراسم جشن ازدواج
۳۵	آداب دینی برگزاری مراسم جشن عروسی
۳۶	برگزاری مراسم عروسی در شب

۴ . اشتغال ۳۷

نتیجه گیری ۴۰

کتابنامه ۴۱

ازدواج همواره مورد تاکید ادیان الهی بوده است و همچنین در اسلام که کامل ترین دین در زمینه سعادت دنیوی و اخروی بشر است این امر مقدس در آیات و روایت مورد تاکید قرار گرفته است.

یکی از مهم ترین عوامل موفقیت در ازدواج، توجه به شاخصه های آن و انتخاب آن است. در این تحقیق شاخصه های ازدواج موفق در بین بانوان طلبه مورد بررسی قرار گرفته است. شاخصه هایی از قبیل ایمان و اخلاق و آسان گیری در امر ازدواج از جمله میزان مهریه مورد تاکید اسلام و عملی کردن آموزه های اسلامی در مرد جهیزیه و مراسم عروسی موجب موفقیت در زندگی می شود.

مراسم عروسی حضرت فاطمه(ع) را تصویر کرده اند، پذیرفته اند که در مراسم عروسی، آوازه خوانی زنان در صورتی که میان زنان و مردان اختلاط نباشد و مردان صدای زنان را نشنوند، جایز است. چنان که در برخی روایات خرید و فروش کنیزان آوازه خوان که در مراسم عروسی آواز می خوانند یا پرداخت فرد در ازای آواز خوانی به آنان مجاز اعلام شده است.

در برخی از روایات آمده است که شب عروسی حضرت فاطمه(ع)، اسماء بنت عمیس دف می زد و پیامبر(ع) او را به این کار تشویق می کرد و در حق او این چنین دعا کرد: خدایا اسماء بنت عمیس را شاد کن که دخترم را شاد کرده است.

بر اساس برخی روایات برگزاری مراسم عروسی با چنین حال و هوایی شاد و فرح بخشی که البته با حرام آمیخته نیست، باعث تشویق جوانان به ازدواج می شود.

۴. اشتغال

در اینجا حدیث نبوی شریفی را متذکر می شویم که از جهات متعددی قابل تأمل است علامه طباطبائی نیز با عنایت خاصی آن را در المیزان ذکر کرده اند: اخرج البيهقي عن اسماء بنت يزيد الانصارية أنها اتت النبي (ص) و هو بين اصحابه فقالت: بابي انت و امي، اني وافدة النساء اليك و اعلم نفسي لك الفداء انه ما من امرأة كائنه في شرق و لا غرب سمعت بمخرجي هذا الا و هي على مثل رأبي. ان الله بعثك بالحق الى الرجال و النساء فامنا بك و بالهك الذي ارسلك و انا معاشر النساء محصورات مقصورات قواعد بيوتكم مقضى شهواتكم و حاملات اولادكم و انكم معاشر الرجال فضلتم علينا بالجمعة و الجماعات و عيادة المرضى و شهود الجائز و الحج بعد الحج و افضل من ذلك الجهاد في سبيل الله و ان الرجال منكم اذا خرج حاجاً او معتمراً او مرابطاً حفظنا لكم اموالكم و غزلنا لكم اثوابكم و ربينا لكم اولادكم فما نشارككم من الاجر يا رسول الله؟

فالتفت النبي (ص) الى اصحابه بوجهه كله ثم قال: هل سمعتم مقاله قط احسن من مسائلتها من امر دينها من هذه؟ فقالوا: يا رسول الله! ما ظننا ان امرأة تهدي الى مثل هذا فالتفت النبي (ص) اليها ثم قال: انصرفي ايتها المرأة و اعلمي من خلفك من النساء ان حسن تبعل احدكن لزوجها و طلبها مرضاته و اتباعها موافقه يعدل ذلك كله. فادبرت المرأة و هي تهلل و تكبر استبشاراً^۱.

در این روایت اولاً پیامبر اکرم (ص) حضور اجتماعی زن را آن هم به نمایندگی از زنان دیگر نه فقط تأیید می کند بلکه وی را به سبب سخنان نیکویش ترغیب و تشویق می نمایند. پس حضور اجتماعی زن هنگامی که با رعایت شرایط عفت عمومی و مرزهای مورد نظر اسلام باشد، منعی ندارد ولی بحث ما در مورد اشتغال زنان بود. ثانیاً در مورد اشتغالات اجتماعی و ادای وظایف دینی که در آموزه های اسلام اختصاص به مردان دارد، مانند جهاد و جمعه و جماعات و ... پیامبر اکرم (ص) معادل همان ثواب و رشد معنوی را برای زنان در خانه داری و اداره تربیتی - عاطفی خانواده (به تعبیر ما) می داند و تصریح می کند و طرفه این که زن مسلمان مؤمن (یعنی اسماء) از این تقسیم وظایف خوشحال و سرمست می شود و با رضایت تمام برمی گردد .

بنابراین آن چه در نظام ارزشگذاری اسلام اهمیت دارد انجام وظیفه است به نوعی که موجب رشد و تقرب معنوی انسان بشود و صورت های ظاهری عمل و این که در داخل خانه یا خارج خانه باشد، جنبه فرعی و ثانوی دارد . بر اساس ادبیات دین محور، حیات بشر، صحنه ی تلاش برای کسب تعالی و رسیدن به عبودیت و قرب الی الله است. بنابراین زن و مرد می کوشند آن گونه عمل کنند که آنان را به ساحت عبودیت و سعادت حقیقی رهنمون سازد. در این ادبیات نزاع و تقابل نه تنها میان زنان و مردان نیست بلکه اساساً انسانها با یکدیگر بر سر تصاحب دنیا نزاع ندارند. زن و مرد می کوشند آن چه را در ادبیات دینی برای آنان موجب کمال فردی و تعالی جامعه است انجام دهند. ویژگی های تفکر دینی درباره ی زنان را چنین می توان برشمرد :

۱. سید محمد حسین طباطبایی، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۳۷۷

الف . زن محور و مدار خانواده است و حضور عاطفی و فیزیکی او در خانواده سبب فراهم آمدن زمینه های رشد و تعالی در همسر و به ویژه در فرزندان است زن با حضور خویش فرزندان را از محبت و عواطف خویش سیراب می سازد. فرزندان رشد می کنند و شخصیت مطلوب در آنان شکل می گیرد.

ب . اسلام به دلیل نقش حساس و تأثیرگذار زنان در خانواده، نان آوری و تأمین معاش را از عهده ی آنان برداشته و مردان را موظف به تأمین نفقه ی همسر و فرزندان ساخته است. طبیعی است زن هنگامی می تواند با آرام و آسایش خیال و با فراغت خاطر به ایفای نقش در خانواده بپردازد که اولاً دغدغه ی تأمین هزینه های زندگانی را نداشته باشد ثانیاً فرصت های او و انرژی او در خارج از خانه به گونه ای صرف نشود که توان کافی و مفید برای تأثیرگذاری در خانواده، برای او باقی نمانده بنابراین هرچند در دنیای صنعتی و مدرن امروز، زنان برخی از ساعات خویش را مصروف اشتغال و دیگر فعالیت های اجتماعی سازند اما این زمان باید بخش اندکی از ساعات مفید زندگی زنان باشد تا مسئولیت های خانوادگی زنان را تحت الشعاع قرار ندهد.

ج . اسلام اساساً اشتغال و کسب درآمد را برای زنان ممنوع نمی داند و در اغلب مشاغل حضور زنان را بدون اشکال می داند اما با این وجود در سطح کلان جامعه و برنامه ریزی های جامع زنان را به اشتغال برای کسب درآمد و نان آوری تشویق و توصیه نمی یابد بلی مورد مشاغل ضروری و اساسی که حضور زنان در آن عرصه ها برای جامعه ی اسلامی لازم می باشد نه تنها تشویق که برنامه ریزی برای حضور زنان از وظایف حکومت دینی است هم چنین حضور زنان در عرصه ی تعلیم و تربیت شناخت معارف دینی و مهارت های زندگی آموزشی و اخلاق فردی و اجتماعی و مواردی از این قبیل نیز مورد توصیه ی اسلام و آموزه های آن است.

نتیجه گیری

با تحقیقاتی که انجام شده این نتیجه حاصل گردید که شاخصه های ازدواج موفق در بین بانوان طلبه به عوامل فرهنگی، تربیتی، اجتماعی و اقتصادی بستگی دارد. زیر مجموعه این عوامل عبارت است از خصوصیات اعتقادی و اخلاقی، میزان سواد، خصوصیات خانوادگی و سن ازدواج.

عوامل اقتصادی و اجتماعی هم شامل مهریه کم و انجام مراسم عروسی و بقیه موارد بر اساس دستورات اسلام است.

کتابنامه

۱. خامنه ای، سید علی، مطلع عشق.
۲. حسین دهنوی، گلبرگ زندگی.
۳. حر عاملی، وسائل الشیعه.
۴. محمد حسین طباطبایی، المیزان فی تفسیر القرآن.